

Герасимчук О.Л., ст. викладач кафедри природничих наук
Житомирський державний технологічний університет
м. Житомир, вул. Черняхівського 103, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ГІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ

Ефективна екологічна підготовка конкурентно спроможних фахівців, зокрема майбутніх гірничих інженерів, значною мірою залежить від запропонованої технології навчання, підґрунтям якої є методологічні засади, сучасні дидактичні принципи та психолого-педагогічні теорії.

Педагогічна технологія розуміється як послідовний та неперервний рух взаємопов'язаних між собою компонентів, етапів, станів педагогічного процесу та взаємодії його учасників. Цінною в контексті нашого дослідження є думка В. Моложавенко, що в своїх працях розглядає технологію компетентнісного підходу як цілеспрямоване організоване конструювання освітнього простору, що спрямоване на гарантоване досягнення запланованих результатів у відповідності із освітніми цілями. Освітня технологія, як вважає І. Якиманська, повинна сприяти: розкриттю суб'єктивного досвіду студента; формуванню особистісно значущих для нього способів навчальної діяльності (а не лише засвоєнню заданих прийомів, зразків, дій); оволодінню вміннями самоосвіти; вихованню моральних ідеалів, їх втіленню в приватне життя; постійне слідування їм навіть в ситуаціях, у яких є перешкоди.

В контексті нашого дослідження технологія формування екологічної компетентності майбутнього гірничого інженера – це модель співпраці викладача і студентів в питаннях планування, організації та проведення реального процесу навчання за умови забезпечення комфортності для усіх суб'єктів педагогічної діяльності. Особистісно-зорієнтована технологія є альтернативою традиційному підходу до навчання, який базується на засвоєнні готових знань та їх відтворенні. Як свідчить практика, сьогодні студенти недостатньо думають, шукають і творять, переважно обмежуються механічним відтворенням прочитаного матеріалу з навчальних підручників і посібників. Саме тому постала необхідність пошуку технологій, які б навчили студентів не лише відтворювати, а й критично мислити, вміти відстоювати власну думку, формувати свідоме ставлення до розгляду будь-якої теми, створили умови для використання особистого досвіду й одержаних раніше знань для засвоєння нових.

Враховавши недоліки традиційної системи підготовки майбутніх фахівців з гірництва нами було запропоновано власну технологію формування екологічної компетентності майбутніх гірничих інженерів. Ця технологія ґрунтувалась на фундаментальних дослідженнях компетентнісної особистісно-зорієнтованої освіти В. Беспалько, І. Зязюна, О. Спішева, В. Журавльова, М. Кларіна, С. Подмазіна, О. Пехоти, В.Серикова, Н. Щуркова та інших. Запропонована технологія передбачає дослідження всіх аспектів навчально-виховного процесу від постановки цілей, проектування та організації навчального процесу, до перевірки ефективності створеної структурно-функціональної моделі. Ми розглядаємо технологію навчання, як сукупність науково обґрунтованих цілей і завдань навчання, а також дій, які забезпечують досягнення певного результату, що був запланований в конкретних умовах освітнього процесу.

Педагогічне середовище обумовлює центральний елемент технології, що об'єднує мету, процес, результат і перспективи формування екологічної компетентності, має певні особливості на всіх етапах роботи зі студентами. Для центрального елемента технології характерний змістовний та організаційний взаємозв'язок, взаємодія між собою й іншими елементами екологічної підготовки. Важливо спочатку вивчити суб'єктний досвід студента, а згодом, спираючись на нього, формувати нові знання. Краще засвоюється той навчальний матеріал, який погоджений з суб'єктивним досвідом студента, тому що тільки особистісно значущі поняття добре засвоюються студентами.

Процес формування екологічної компетентності є багатограним і повинен враховувати усі аспекти суспільного життя. Формування екологічної компетентності майбутніх гірничих інженерів здійснювалось на мотиваційно-орієнтаційному, когнітивно-інтеграційному, результативно-оцінному етапах. Відповідно до кожного етапу нами визначено цілі, зміст, форми та засоби технології формування екологічної компетентності майбутнього гірничого інженера.

Методичні особливості формування екологічної компетентності будуть залежати від багатьох чинників, але в першу чергу від навчальних планів та змісту навчальних дисциплін. Вирішальну роль тут буде відігравати вміння викладача творчо використати весь наявний арсенал форм, методів і засобів навчання, доцільно поєднати традиційні та інноваційні методи навчання та виховання, міжпредметні зв'язки, враховуючи при цьому наявний рівень підготовки студентів.